

Η Πλατιά Μαγούλα Ζάρκου βρίσκεται 30 χιλιόμετρα δυτικά της Λάρισας. Οι ανασκαφές στην περιοχή (1974-1990) οδήγησαν στον εντοπισμό αρχικά του νεκροταφείου, και αργότερα του οικισμού, που βρίσκεται 300 μέτρα νότια απ' αυτό.

Το νεκροταφείο χρησιμοποιείται μόνο κατά την αρχή της Νεότερης Νεολιθικής Ι και περιλαμβάνει αποκλειστικά ταφές καύσεως παιδιών και ενηλίκων, ο αριθμός των οποίων ξεπερνά τις 50. Η ανεύρεση, αρχικά στο νεκροταφείο και μετέπειτα και στον οικισμό, γκριζας (φάση Τσαγγλί) και μαύρης στιλπνής κεραμικής (φάση Λάρισα) στον ίδιο στρωματογραφικό ορίζοντα τοποθετεί τη φάση Λάρισα στην αρχή της Νεότερης Νεολιθικής και όχι στο τέλος της, όπως πιστευόταν παλαιότερα. Το γεγονός έχει ιδιαίτερη σημασία για τη χρονολόγηση της Νεότερης Νεολιθικής στη Θεσσαλία και επιβεβαιώνεται και στη Σουφλί Μαγούλα και το Μακρυχώρι 2.

Ο οικισμός κατοικείται από τα τέλη της Αρχαιότερης μέχρι τις αρχές της Νεότερης Νεολιθικής Ι (φάση Τσαγγλί-Λάρισα). Μετά από εγκατάλειψη χιλιετιών, ξανακατοικείται κατά την Πρώιμη εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία πΧ). Τα αρχιτεκτονικά λείψανα του οικισμού βρίσκονται σε βάθος 4-5 μέτρων από τη σημερινή επιφάνεια του εδάφους, γεγονός που οφείλεται σε αλουβιακές αποθέσεις του ποταμού Πηνειού. Γεωλογικές έρευνες στην περιοχή δείχνουν ότι ο οικισμός οργανώνεται κατά τα τέλη της Αρχαιότερης Νεολιθικής κοντά στην όχθη του ποταμού, που προσφέρει ιδιαίτερα εύφορο έδαφος για καλλιέργεια.

Τα αρχιτεκτονικά λείψανα της Πλατιάς Μαγούλας Ζάρκου προσφέρουν ελάχιστα στοιχεία για την οικιστική οργάνωση του οικισμού στις διάφορες περιόδους. Μοναδική σημασία για την αρχιτεκτονική και την κοινωνία της εποχής έχει η ανεύρεση ενός πήλινου ομοιώματος σπιτιού κάτω από το δάπεδο ενός οικήματος της αρχής της Νεότερης Νεολιθικής Ι. Παριστάνεται ένα ορθογώνιο σπίτι χωρίς στέγη, με θολωτό φούρνο για το μαγείρεμα και ορθογώνια υπερυψωμένη κατασκευή για ανάπαυλα (θρανίο). Στο ομοίωμα είναι τοποθετημένα 8 ειδώλια που συμβολίζουν τα μέλη της οικογένειας. Η ανεύρεση του ομοιώματος κάτω από το δάπεδο και κοντά στην εστία, στο επίκεντρο δηλαδή της οικογενειακής ζωής, και το γεγονός ότι βρέθηκε άθικτο, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είχε τοποθετηθεί σκόπιμα κατά τη θεμελίωση, για τη διασφάλιση ευημερίας του σπιτιού.